

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Anicuța Todea | Anca Veronica Tăut | Adina Achim | Elena Lăpușan

caiet de
aplicații

clasa

4

SINAPSIS®

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Anca Veronica Tăut | Elena Lăpușan | Adina Achim | Anicuța Todea

caiet de
aplicații

SINAPSIS®

Copertă: Iuliu Duma
Design și dtp: Patricia Pușcaș
Redactor: Corina Șaitiș
Corectură: Anca Pascu
Ilustrații: Flavius Pătrașcu

© Copyright 2016 Sinapsis. Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Limba și literatura română clasa a IV-a /

Anca Veronica Tăut, Adina Achim, Elena Lăpușan, Anicuța Todea. -

Cluj-Napoca : Sinapsis Publishing Projects, 2016

ISBN 978-606-8616-75-9

I. Achim, Adina

II. Lăpușan, Elena

III. Todea, Anicuța

811.135.1(075)

821.135.1.09(075)

 Like www.facebook.com/editura.sinapsis

SINAPSIS®
www.sinapsis.ro

CPR
Conceput și produs în România

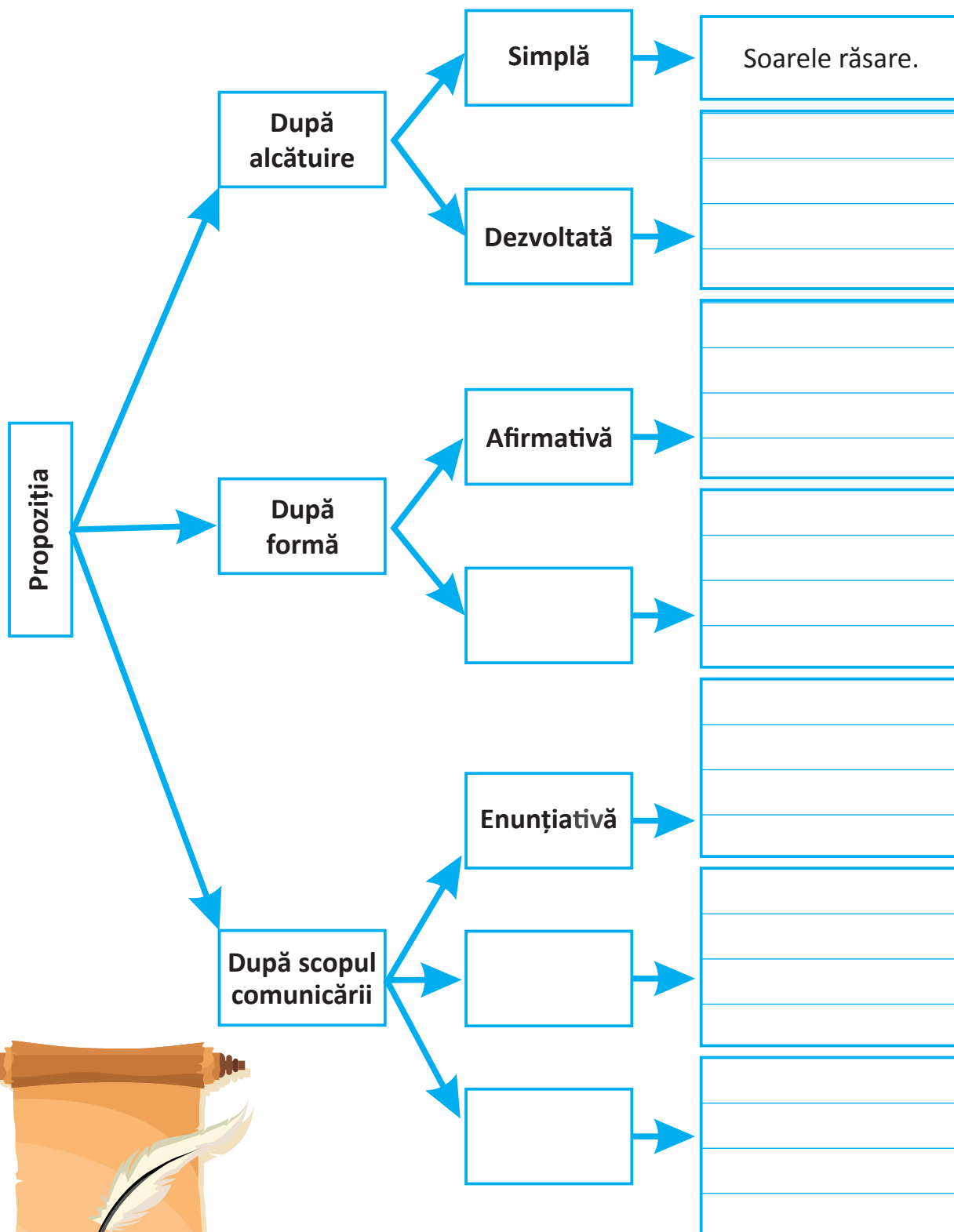
CUPRINS

PROPOZIȚIA. TEXTUL.....	5
Semne ortografice și de punctuație	11
Ghilimelele	14
Punctele de suspensie.....	15
VOCABULARUL	16
Sensul cuvintelor	16
Cuvinte cu sens asemănător.....	18
Cuvinte cu sens opus	20
Cuvinte cu aceeași formă, dar cu sens diferit.....	22
Cuvinte cu formă asemănătoare și sens diferit	24
SĂ SCRITEM CORECT!	26
„într-una” și „întruna” (totdeauna, mereu).....	26
„v-a” și „va”	28
„v-ar” și „var”	30
„v-au, v-am, v-ați”	30
„n-ai” și „nai”	32
„m-ai” și „mai”	33
„c-ai” și „cai”	34
„că-i” și „căi”	35
„ce-l”, „cel”, „ce-a”, „cea”, „ce-i”, „cei”	36
„s-ar” și „sar”	38
„c-ar” și „car”	39
„n-am”, „n-are”, „n-ați”, „n-au”	40
„nu-l”, „nul”, „n-o”, „nu-i”	42
Alte ortograme	44
SCRIEREA FUNCȚIONALĂ	46
Afișul. Cartea poștală. Invitația. E-mailul.....	46
Harta. Traseul turistic	48
Repet ce am învățat!	50
TEXTUL INFORMATIV.....	52
Explorarea textului. Metode ale gândirii critice. Jurnalul de învățare	52
Explorarea textului. Formularea întrebărilor. Întrebări reciproce	55
Explorarea textului. Asocierea elementelor din text cu experiențe proprii.....	59

TEXTUL LITERAR	63
Textul narativ. Explorarea textului. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă	63
Textul narativ. Explorarea textului. Termeni în avans	64
Textul narativ. Explorarea textului. Scheletul de recenzie. Colțurile.....	67
Textul descriptiv de tip portret. Explorarea textului.....	71
Textul liric (poezia). Explorarea textului. Jurnalul de lectură	73
REDACTAREA DE MESAJE ÎN DIVERSE SITUAȚII DE COMUNICARE.....	75
Antrenamente de scriere creativă. Povestirea pe scurt a unei experiențe personale.....	75
Povestirea unei întâmplări trăite (1).....	77
Povestirea unei întâmplări trăite (2).....	78
Povestirea unei întâmplări imaginate.....	79
Redactarea unei descrieri tip portret (1)	80
Redactarea unei descrieri tip portret (2)	81
Redactarea unei descrieri tip portret (3)	82
Redactarea unei descrieri tip portret (4)	83
Redactarea unei benzi desenate și mesaje scrise.....	84
Antrenamente de scriere creativă. Generarea ideilor. Brainstorming.....	85
Antrenamente de scriere creativă. Generarea ideilor.	86
Problemă-soluție	86
Antrenamente de scriere creativă. Generarea și selectarea ideilor (1)	87
Antrenamente de scriere creativă. Generarea și selectarea ideilor (2)	88
Antrenamente de scriere creativă. Construirea firului narativ (1).....	89
Antrenamente de scriere creativă. Construirea firului narativ (2).....	90
PĂRȚI DE VORBIRE	92
Verbul	92
Substantivul	100
Felul și numărul substantivelor	100
Genul substantivelor	103
Adjectivul (actualizare).....	107
Acordul adjectivului cu substantivul.....	109
Numeralul.....	112
Pronumele personal	115
PĂRȚI DE PROPOZIȚIE.....	119
Predicatul exprimat prin verb.....	119
Subiectul.....	124
Repet ce am învățat!	127

PROPOZIȚIA. TEXTUL

1 Completează schema:

2 a) Observă cum o propoziție simplă se transformă în propoziție dezvoltată prin adăugarea succesivă a câte unui cuvânt.

- Copilul **fuge**.
- Copilul fuge **repede**.
- Copilul fuge repede **acasă**.
- Copilul fuge **foarte** repede acasă.
- Copilul **speriat** fuge foarte repede acasă.
- **Seara**, copilul speriat fuge foarte repede acasă.

b) După modelul de mai sus, dezvoltă următoarea propoziție simplă.
Elevul învață.

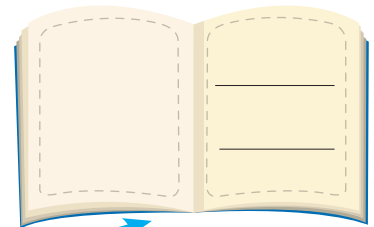

---

*Scrie pe carte câte cuvinte au ultimele două propoziții.

3 Transformă următoarele propoziții simple în propoziții dezvoltate.

✓ Toamna a sosit.

✓ Frunzele cad.

✓ Vântul suflă.

✓ Vremea se răcește.

✓ Au apărut norii.

---

4 Schimbă locul cuvintelor în următoarele propoziții simple, după modelul dat.

a) Floarea se ofilește. Se ofilește floarea.

Zilele scad.

Noapțile cresc.

Fruitele se coc.

---

b) Se auresc pădurile. Pădurile se auresc.

Se culeg roadele.

Începe școala.

Se apropie iarna.

---

5 Scrie propoziții simple.

• Ce poate face?

Veverița se cațără.

• Ce nu poate face?

Veverița nu ciripește.

---

6 Transformă următoarele propoziții dezvoltate în propoziții simple.

• Odată cu venirea toamnei, școala reîncepe cu primul clinchet al clopoțelului.

• Elevii cu chipurile vesele și bronzate se adună în curtea școlii.

• Învățătorii și profesorii se bucură și ei de începerea noului an școlar.

• În clase, cărțile așteaptă deschise privirile curioase și mâinile agere ale copiilor.

• Cu forțe proaspete, ei se vor aventura din nou pe tărâmul cunoașterii.

✓ Discută diferența dintre textul dat și cel obținut de tine.

7 Transformă în propoziții dezvoltate următoarele grupuri de cuvinte:

• La venirea toamnei, în pădure _____

• _____ provizii pentru iarnă.

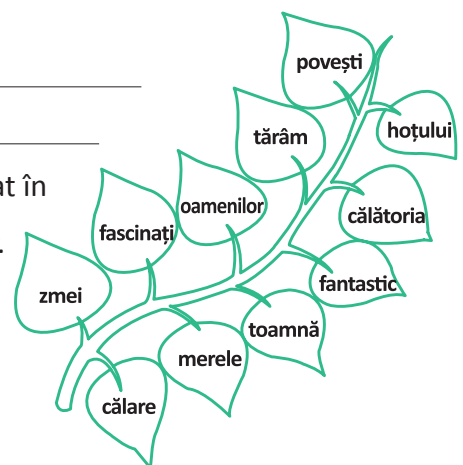
• Noaptea reci, _____

---

până la primăvara viitoare.

8 Completează spațiile libere, folosind cuvintele potrivite.

În nopțile de _____, bunicul le spune _____
nepoților. _____, aceștia ascultă despre _____
lui Prâslea cel voinic pe celălalt _____. El a plecat în
căutarea _____ care a furat _____ de aur.
Cu ochii minții, copiii îl văd pe Prâslea luptându-se cu cei
trei _____. Apoi împreună cu acesta,
zboară _____ pe animalul _____, spre
lumea _____.

9 Ordonează cuvintele date, în cel puțin două moduri, pentru a obține propoziții diferite.

a) printre

copacilor

adie

crengile

vântul

molcom

b) s-a

o

îmbrăcat

natură

ruginie

haină

cu

întreaga

10 Scrie câte o propoziție dezvoltată, interogativă cu fiecare dintre cuvintele: **carte**, **expoziție**, **echipă**, **exercițiu**.

11 Transformă propozițiile date în propoziții negative.

• Corbii croncăne prin păduri.

• Turmele se întorc în sat la sfârșitul toamnei.

• Munții sunt acoperiți de zăpadă.

12 Alcătuieste familia de cuvinte pentru cuvântul **frunză**. Cu ajutorul cuvintelor găsite, alcătuieste:

frunză

a) o propoziție simplă, enunțiativă:

b) o propoziție dezvoltată, interogativă:

c) o propoziție afirmativă, exclamativă:

13 Citește textul.

Vântul de toamnă începu să bată. Zilele erau mai răcoroase, iar nopțile mai reci. Cerul era arareori curat. Puternic sufla vântul tomnatic! Apusurile erau ca sângele. Parcă înroșeau și pământul. Frunza își simți puterile slăbite. Cu greu putea să țină piept vântului, care o clătina în toate părțile. Câteva tovarășe fluturară prin aer. Apoi fuseseră duse departe.

Pasărea îi venea mai rar. Nu cânta. Asta o mânia cumplit.

Frunza tânjea. Se îngălbenea. Celelalte frunze de pe același copac se îngălbeniseră și mai repede. Începuseră să cadă. Frunza auzea mereu, de acolo din vârf, foșnetul tovarășelor ce o părăseau, strecurându-se ușor, ca o șoptă, ca o rugăciune. Într-un final, se așterneau jos, într-un covor pe deasupra căruia vântul alerga grăbit.

(Frunza, după Emil Gârleanu)

• **Completează spațiile libere.**

a) Titlul textului este _____, iar autorul lui este _____.

b) Textul conține _____ alineate. Primul alineat este format din _____ enunțuri. Alineatul al doilea conține cele mai _____ enunțuri.

c) Primul enunț din al treilea alineat este _____

_____

Ultimul enunț din primul alineat este _____

• **Transcrie din text:**

✓ o propoziție exclamativă, dezvoltată.

✓ o propoziție simplă, afirmativă.

✓ o propoziție dezvoltată, formată din cinci cuvinte.

✓ o propoziție simplă, negativă.

• **Transformă:**

✓ propoziția „Frunza își simți puterile slăbite.” în propoziție simplă.

✓ propoziția „Puternic sufla vântul tomnatic!” în propoziție interogativă.

✓ propoziția „Frunza tânjea.” în propoziție dezvoltată.

✓ propoziția „Câteva tovarășe fluturară prin aer.” în propoziție negativă.

Bunica

Ștefan Octavian Iosif

Cu părul nins, cu ochii mici
Și calzi de duiosie,
Aieva parc-o văd aici
Icoana firavei bunici
Din frageda-mi pruncie.

Torcea, torcea, fus după fus,
Din zori și până-n seară,
Cu furca-n brâu, cu gândul dus,
Era frumoasă de nespus
În portu-i de la țară...

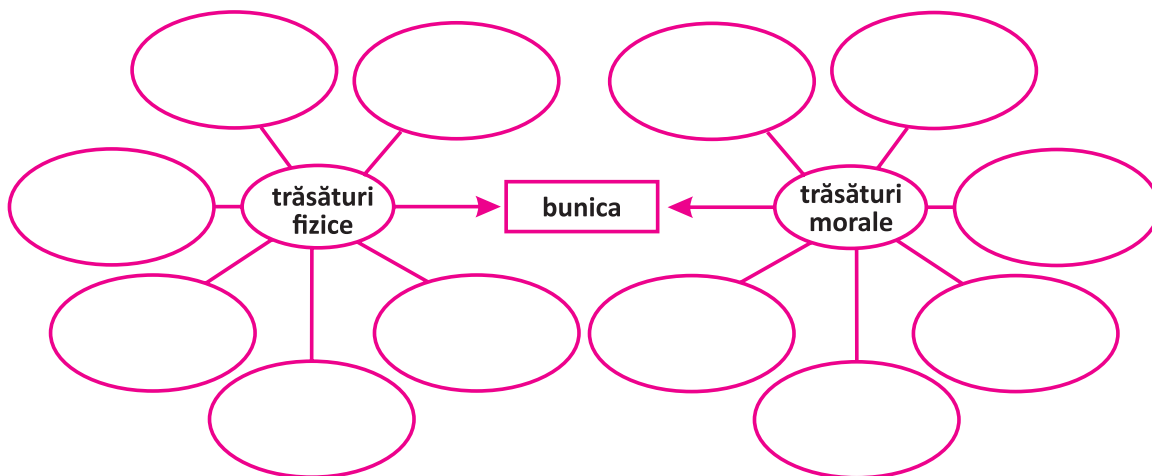

Căta la noi așa de blând,
Senină și tăcută,
Doar suspina din când în când
La amintirea vreunui gând
Din viața ei trecută.

• Completează.

Poezia *Bunica* este un text în _____, scris de _____.

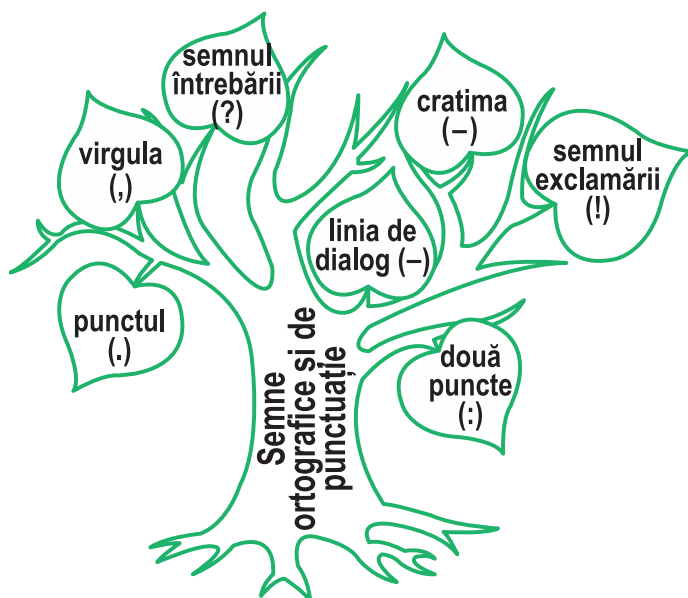
Versurile sunt grupate câte _____ în _____ strofe.

• Notează A pentru adevărat și F pentru fals.

- ✓ Propoziția „Torcea”, este o propoziție simplă, enunțiativă, afirmativă. ____
- ✓ Propoziția „Căta la noi așa de blând, / Senină și tăcută” este o propoziție dezvoltată, interogativă, negativă. ____
- ✓ Transformând propoziția dezvoltată „Doar suspina din când în când / La amintirea vreunui gând / Din viața ei trecută.” în propoziție simplă, obținem propoziția „Suspina.” ____
- ✓ Întreaga poezie este formată din enunțuri exclamative. ____

Semne ortografice și de punctuație

* Completează:

Semne de punctuație care se pun:

• la începutul propoziției sunt:

• în interiorul propoziției sunt:

• la sfârșitul propoziției sunt:

---

1 Scrie:

• o propoziție enunțiativă despre școală.

• o propoziție în interiorul căreia să folosești două puncte.

• o propoziție exclamativă formată din șase cuvinte.

• o propoziție simplă, interogativă.

• o propoziție negativă în interiorul căreia să folosești virgula.

• o propoziție dezvoltată, care să înceapă cu linie de dialog.

• o propoziție în care să folosești cratima pentru scrierea unor cuvinte.

---

2 Completează textul următor cu semnele de punctuație potrivite:

Fetița se uită mirată spre prietena ei și o întrebă

Ai văzut tu o varză mare cât casa

Da

Și eu am văzut o oală mare cât două case

Dar oare la ce folosește o oală atât de mare

Să fiarbă varza văzută de tine îi răspunse fetița zâmbind

3 Continuă după modelul dat.

a) ai văzut   văzut-ai

am auzit   _____

ați privit   _____

ai lăudat   _____

am cântat   _____

ați primit   _____

b) îi cere   cere-i

le trimite   _____

mă ajută   _____

te grăbești   _____

îl șterge   _____

c) nu îi cheamă   nu-i cheamă

nu îl aștept   _____

nu ai știut   _____

nu ați sosit   _____

nu o înțelege   _____

nu am scris   _____

d) l-am rugat   rugatu-l-am

m-am gândit   _____

ne-am consultat   _____

l-ai supărat   _____

v-ați ajutat   _____

✓ Alcătuieste enunțuri cu câte două ortograme scrise la fiecare punct.

---

4 Folosește liniuța de unire (cratima) și rescrie propozițiile date, după model.

Se temea că îl apucă noaptea prin pădure.

Se temea că-l apucă noaptea prin pădure.

Pe înserate a venit ploaia.

Pe-nserate a venit ploaia.

Vreau să îți recomand o carte.

Dorește să își petreacă vacanța la munte.

Am vrea să o întâlnim cât mai curând.

Știi că îmi doresc să te vizitez.

5 Citește textul.

— Madam Preotescu, uite la ce am venit eu să vă deranjez: ați recomandat amicei mele, d-rei Mari Popescu pe un tânăr, să mi-l recomande mie, să-l recomand amicului meu Costică Ionescu, profesorul...

— Da.

— Ei, cum îl cheamă?

— Nu ți-a scris Mari?

— Ba da, dar am rătăcit scrisoarea și d-ra Popescu a uitat cum îl cheamă și m-a trimis să-mi spuneți dumneavoastră.

— Eu... drept să-ți spun... nu mai mi-aduc aminte! (...)

— Atunci, zic, cum facem?

(*Lanțul slăbiciunilor*, după I. L. Caragiale)

● **Completează enunțurile:**

✓ În text, există _____ enunțuri interogative.

✓ Singurul enunț exclamativ din text este: _____

✓ Semnele de punctuație care apar în text sunt: _____

✓ Propoziția **– Nu ți-a scris Mari?** este o propoziție _____

✓ Semnul de punctuație „două puncte” s-a folosit după cuvintele **să vă deranjez** deoarece _____

✓ În text, linia de dialog s-a folosit pentru că _____

✓ În enunțul **– Atunci, zic, cum facem?**, virgulele marchează _____

✓ În exemplul **drept să-ți spun**, cratima s-a folosit deoarece _____

Ghilimelele

REȚINE!

Ghilimelele se folosesc:

- ✓ când se reproduce întocmai o frază, o propoziție, un cuvânt ori un grup de cuvinte spuse sau scrise de cineva.
- ✓ pentru a marca titlurile unor opere citate într-un text.

Exemple:

- Așa am făcut și acum. Prima formă era așa: „Cel care învață bine are și multe bucurii.” Pe urmă am început să scurtez, până am ajuns la: „Cine învață se bucură.”
— Nu-i rău! Scurt și limpede. (Sânguința lui Iancu, Virgil Stoenescu)
- Astăzi am citit textul „Vizită”, scris de I. L. Caragiale.
- „Cică era odată o babă și un moșneag: moșneagul de-o sută de ani, iar baba de nouăzeci.” (Povestea porcului, de Ion Creangă)

1 Folosește ghilimelele acolo unde este nevoie.

- a) Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Tufelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.
(Toamna, O. Goga)

- b) Am citit o compunere cu titlul Livada fermecată.
c) Într-o secundă, fetița își aminti proverbul spus de bunicul: *Vorba dulce mult aduce.*

2 Completează enunțurile și pune ghilimelele unde este cazul.

- a) Personajul principal din _____ este Nică.
b) Ion Creangă a scris multe povești, printre care _____,
și _____.
c) Școala mea se numește _____.

3 Citește textul.

- Ce faci, Coretti? I-am întrebat.
— Nu vezi? mi-a răspuns el, ținând brațele întinse să-și ia porția de lemne. Îmi repet lecțiile...
Eu am râs. Dar el vorbea serios. După ce luă grămada de lemne, începu să spună alergând:
„Se numesc modificări ale verbului (...).”

(Camaradul meu Coretti, de Edmondo de Amicis)

- Explică folosirea semnelor de punctuație din text.

Punctele de suspensie

REȚINE!

Punctele de suspensie indică:

- ✓ o întrerupere a vorbirii,
- ✓ o întârziere a unui răspuns sau lipsa acestuia,
- ✓ o vorbire incoerentă.

Exemple:

- „Iată-ne ajunși!... încă un pas.
Ura! –nainte, ura!...”

(Peneș Curcanul, de Vasile Alecsandri)

- „- Eu... drept să-ți spun... nu mai mi-aduc aminte, pentru că am avut numele pe o hârtie, pe care am lăsat-o la Mari.”

(Lanțul slăbiciunilor, de Ion Luca Caragiale)

1 Completează textele cu semnele de ortografie și de punctuație corespunzătoare.

a) Mama mea era o ființă admirabilă duioasă prea iubitoare poate

b)   Nu pot zbiară Goe dinăuntru

De ce te doare la inimă

Nu nu pot

E încuiat zice mama mare

(D-I Goe..., de I. L. Caragiale)

c) Gigel e la ora de matematică Fiindcă nu este atent doamna învățătoare îl întreabă

Gigel de ce nu ești atent

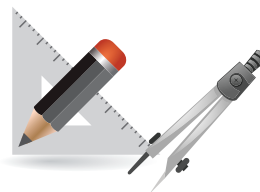
Eu eu

Ai auzit întrebarea pe care am adresat-o clasei

Da

Atunci răspunde

Păi

2 Imaginează-ți un dialog, între doi colegi de clasă, în care să folosești semnele de punctuație învățate, inclusiv punctele de suspensie.

VOCABULARUL

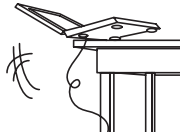
Sensul cuvintelor

1 Citește următoarele instrucțiuni din manualul de utilizare a a Notebook Computer-ului.

Precauții referitoare la siguranță

Deconectați cablul de alimentare și înlăturați bateria înainte de realizarea curățării. Ștergeți notebook-ul cu un burete de celuloză curat sau cu piele de căprioară umezită cu câteva picături de apă caldă și o soluție de detergent neabraziv pentru a nu produce zgârieturi.

Nu așezați notebook-ul pe suprafețe de lucru care nu sunt orizontale sau sunt instabile. Apelați la service în cazul în care carcasa exterioră a fost deteriorată din cauza unor accidente.

Nu lăsați notebook-ul pe genunchii dumneavoastră sau pe orice parte a corpului pentru a preveni disconfortul sau rănirea cauzate de expunerea la căldură.

Nu utilizați solvenți puternici, cum ar fi diluanți, benzen sau alte produse chimice pe suprafața sau în apropierea notebook-ului.

(sursa: www.dicdnet.asus.com)

Reținem!

Pentru a înțelege cuvintele necunoscute:

* putem apela la dicționar;

** putem încerca să deducem sensul din context, observând legăturile de sens cu celelalte cuvinte din enunț (metoda „privesc în jurul cuvântului”).

* **celuloză** = 1. substanță organică, din care sunt alcătuiți pereții celulelor plantelor.
2. materie primă de mare importanță economică, din care se fabrică anumite produse precum hârtia, bureții, benzile medicale etc.

** ● „... o soluție de detergent **neabraziv** pentru a nu produce zgârieturi”.
neabraziv = care nu produce zgârieturi prin frecare.

● „... a fost **deteriorată** din cauza unor accidente.”
deteriorată = stricată

● „... a preveni **disconfortul** sau rănirea cauzate de expunerea la căldură.”
disconfort = neplăcere

● „... **solvenți** puternici, cum ar fi diluanți, benzen sau alte produse chimice...”
solvenți = soluții chimice

- 2 Citește textul informativ.

Cometele

Cometele sunt corpuri cerești mici, de aparență nebuloasă, care sunt atrase de Soare. Ele mai sunt numite și „bulgări de zăpadă murdară”, deoarece mai bine de jumătate din compoziția lor este gheață. Majoritatea cometelor sunt formate din trei părți: un nucleu central, solid, o coamă rotundă, care înconjoară nucleul și o coadă lungă de gaze și praf. Unele comete se rotesc în jurul Soarelui, având orbite mai mult sau mai puțin eliptice. Altele trec pe lângă soare și nu se mai întorc vreodată. Când se apropie de Soare, materia gazoasă este volatilizată.

(sursa: <http://ro.wikipedia.org/wiki/cometă>)

- Caută în dicționar și notează explicația următoarelor cuvinte:

nebuloasă = _____

nucleu = _____

orbită = _____

eliptic = _____

volatilizat = _____

- Alcătuieste enunțuri cu două dintre cuvintele explicate.

- 3 Citește textul. Pentru fiecare cuvânt indicat, notează explicația lui folosind metoda „privesc în jurul cuvântului”.

„În *nuferi*, ca-n niște **potire** plutitoare, *curg* raze de aur. (...)”

Cocostârcul s-a sculat cu noaptea-n cap. A intrat în baltă.

Pe picioarele *lungi*, *subțiri* ca niște **lujere**, trupul lui se leagănă agale. Din când în când își udă pliscul. Uneori se oprește de se uită, **ispititor**, în fundul apei, ca și cum ar fi dat peste *ceva ce căuta de mult*. E răcoare și răcoarea îl încântă. Nu simte nicio altă dorință decât să-și scalde picioarele în unda *rece*, care-i trimite **fiori** până sub aripi.”

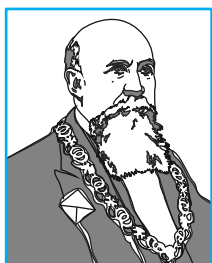
(*Mărinimie*, de Emil Gârleanu)

potire = _____ **ispititor** = _____

lujere = _____ **fiori** = _____

Cuvinte cu sens asemănător

1 Citește următorul articol.

„Nicolae Iorga a fost istoric, profesor, enciclopedist, poet, dramaturg, critic literar, memorialist, gazetar, om politic și membru al Academiei Române. Savant ilustru, a avut o activitate științifică prodigioasă, fiind autor a 1 003 volume, 12 755 articole și studii, 4 963 recenzii. Iorga este cel mai prolific istoric al românilor. A scris numeroase pagini de evocare a trecutului poporului român. Personalitate eminentă a culturii române, el este numit, pe bună dreptate, cel mai mare istoric și savant român.”

(sursa: www.enciclopediaromânia.ro)

2 Găsește în text și transcrie cuvintele cu sens asemănător celor date.

ziarist → _____ productiv → _____

celebru → _____ reamintire → _____

considerabilă → _____ remarcabilă → _____

3 Transcrie enunțurile, înlocuind cuvintele subliniate cu altele cu sens asemănător.

• Orice om trebuie să aibă un **țel** în viață.

• Aud ca prin vis **glasul suav** al bunicii.

• Trăia, **odinioară**, la marginea unui sat, un bătrân înțelept.

• Din **pricina** atâtor necazuri, **bietul** om îi privea **ursuz** pe cei din jurul său.

• Acoperișul casei s-a **deteriorat ca urmare** a ploilor abundente.

4 Formează grupuri de trei cuvinte cu sens asemănător, colorându-le cu aceeași culoare.

singur

fascinat

a încuviința

dezamăgire

încântat

decepție

himeră

izolat

fantezie

deziluzie

a aproba

sihastru

captivat

a consimți

iluzie

5 Încercuiește varianta corectă.

a) când face plopul mere

înseamnă $\left\{ \begin{array}{l} \text{demult} \\ \text{niciodată} \\ \text{tot timpul} \end{array} \right.$

b) a sta ca pe cuie

înseamnă $\left\{ \begin{array}{l} \text{a fi nerăbdător} \\ \text{a termina rău o treabă} \\ \text{a înainta cu greu} \end{array} \right.$

c) a nimeri ca nuca în perete

înseamnă $\left\{ \begin{array}{l} \text{a umbla cu grijă} \\ \text{a se uita împrejur} \\ \text{a nu se potrivi deloc} \end{array} \right.$

d) a-și face ochii roată

înseamnă $\left\{ \begin{array}{l} \text{a se uita cu atenție} \\ \text{a se uita împrejur} \\ \text{a privi înapoi} \end{array} \right.$

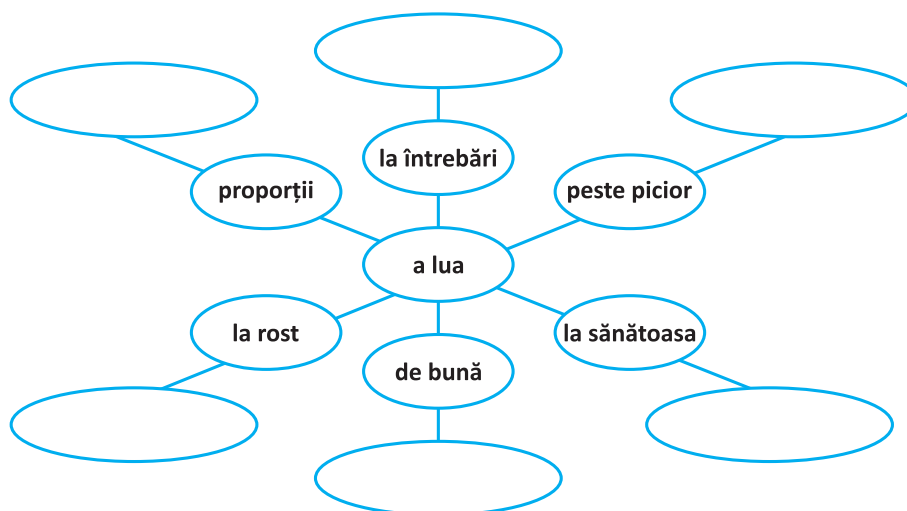
e) a umbla creanga

înseamnă $\left\{ \begin{array}{l} \text{a umbla fără rost} \\ \text{a întârzia} \\ \text{a fi nerăbdător} \end{array} \right.$

f) a fi floare la ureche

înseamnă $\left\{ \begin{array}{l} \text{a fi împodobit} \\ \text{a fi înflorit} \\ \text{a fi ușor} \end{array} \right.$

6 Găsește cuvinte cu sens asemănător expresiilor date și completează.

7 Taie intrusul din fiecare șir.

- ✓ dezordonat, cochet, grațios, elegant, rafinat;
- ✓ erudit, învățat, cultivat, savant, școlar;
- ✓ atenție, concentrare, dezinteres, interes, preocupare;
- ✓ încrezut, modest, infatuat, orgolios, vanitos;
- ✓ etern, veșnic, etalon, nemuritor, nepieritor;
- ✓ a impune, a opune, a sili, a obliga, a forța.

8 Scrie cuvinte cu sens asemănător cuvintelor date. Alcătuieste enunțuri cu două dintre cuvintele găsite.

culpă = _____

erudit = _____

a educa = _____

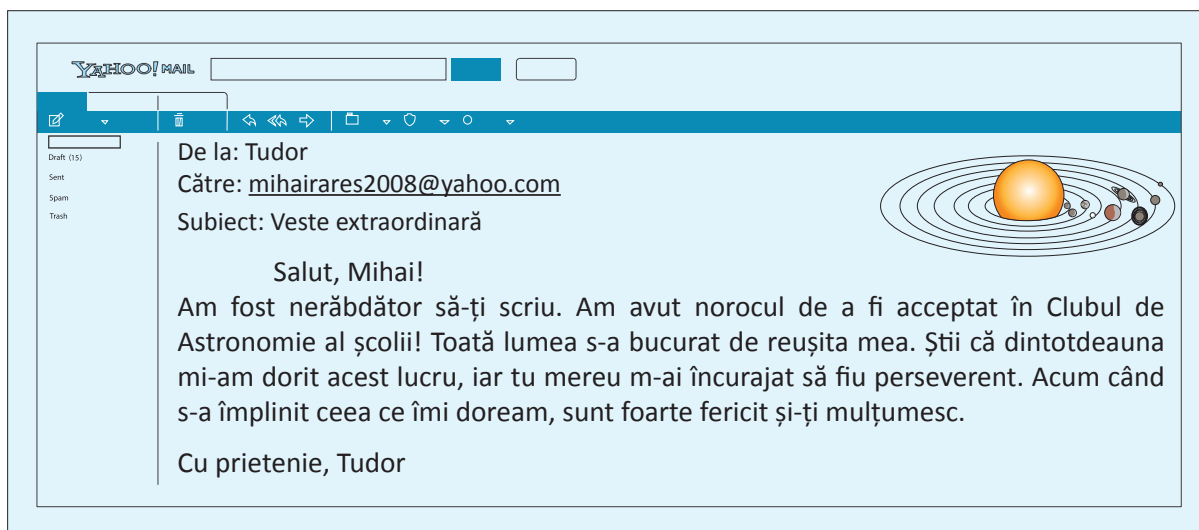
concomitent = _____

_____

_____

Cuvinte cu sens opus

1 Citește următorul e-mail.

2 Găsește în text și transcrie cuvinte cu sens opus celor date.

ghinion → _____

niciodată → _____

respins → _____

a descuraja → _____

insucces → _____

indolent → _____

3 Unește cuvintele cu sens opus.

trufie	•	•	parțial	insolit	•	•	a defăima
a crea	•	•	barbar	a lăuda	•	•	îndrăzneț
civilizat	•	•	modestie	timid	•	•	clar
integral	•	•	a distruge	confuz	•	•	comun

4 Subliniază cuvintele cu sens opus din enunțurile date. Schimbă-le locul, apoi transcrie corect proverbele obținute.

✓ Rădăcina învățării e dulce, dar roadele amare.

✓ Apa rămâne, pietrele trec.

✓ A ierta e greu, a uita e ușor.

✓ Păcatul nou, aduce rușine veche.

✓ Săracul nu crede bogatului și flămânda nu crede sătului.

5 În fiecare situație formează cuvinte cu sens opus, după model.

a) ordine → **dez** + ordine = dezordine

lega → _____

echilibra → _____

organiza → _____

integra → _____

minți → _____

b) tăinui → des + tăinui = destăinui

coase → _____

face → _____

prinde → _____

califica → _____

cumpăni → _____

c) încuraja → des + încuraja = descuraja

împăduri → des + împăduri = despăduri

împacheta → _____

împărți → _____

înfrunzi → _____

încătușa → _____

încreți → _____

• Alcătuieste câte un enunț cu unul dintre cuvintele găsite de tine, în fiecare situație.

---

6 Încercuiește varianta sau variantele corecte, după model.

✓ arogant $\left\{ \begin{array}{l} \text{încrezut} \\ \text{modest} \\ \text{încrezător} \end{array} \right.$

✓ a include $\left\{ \begin{array}{l} \text{a îngloba} \\ \text{a exclude} \\ \text{a cuprinde} \end{array} \right.$

✓ confuz $\left\{ \begin{array}{l} \text{clar} \\ \text{lămurit} \\ \text{neclar} \end{array} \right.$

✓ discordie $\left\{ \begin{array}{l} \text{neînțelegere} \\ \text{vrajbă} \\ \text{discotecă} \end{array} \right.$

✓ etern $\left\{ \begin{array}{l} \text{veșnic} \\ \text{temporar} \\ \text{continuu} \end{array} \right.$

✓ zelos $\left\{ \begin{array}{l} \text{sânguincios} \\ \text{leneș} \\ \text{cumsecade} \end{array} \right.$

7 Completează tabelul.

Cuvântul	Cuvinte cu sens asemănător	Cuvinte cu sens opus
camarad		
se înalță		
apus		
voios		
a sosi		
a pierde		

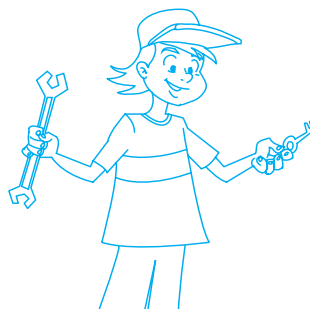
Cuvinte cu aceeași formă, dar cu sens diferit

1 Observă imaginile. Discută despre înțelesurile cuvântului **cheie**.

— Îmi mai trebuie o cheie!

— De care cheie ai nevoie?

2 Găsește, în propozițiile date, cuvinte care pot avea mai multe sensuri. Alcătuieste enunțuri cu alte sensuri ale cuvintelor găsite.

a) Luna palidă apare pe bolta înstelată.

---

b) Marian se plânge că îl dor picioarele.

---

c) Cartea cu care Alin a câștigat jocul, a fost un șeptar.

---

d) Unchiul Gheorghe este mândru de plantația sa de viță-de-vie.

---

e) Publicul a aplaudat îndelung la premiera piesei de teatru.

---

f) Leul este regele animalelor din junglă.

---

3 Stabilește ce este ca parte de vorbire fiecare cuvânt subliniat din enunțurile de mai jos.

● Am primit ghete noi.

● La poartă s-a oprit un călător.

● Noi lucrăm exerciții și probleme.

● Mirela poartă ochelari de soare.

● Pe cer s-au adunat nori negri.

● Mi-am dat seama că Ion minte.

● Băieții cer mingea profesorului de sport.

● Minte sănătoasă, în corp sănătos.

---

4 Taie răspunsurile greșite.

a) **lac** înseamnă - apă stătătoare
- lichid
- soluție

b) **veselă** înseamnă - comică
- atentă
- totalitatea vaselor

c) **tip** înseamnă - elev
- fel
- individ

d) **imobil** înseamnă - clădire
- care se mișcă
- nemișcat

e) **mat** înseamnă - fără luciu
- finalul jocului de șah
- matematică

f) **rasă** înseamnă - specie
- tunsă scurt
- plină

g) **masă** înseamnă - obiect din lemn
- mulțime
- greutatea unui corp

h) **zebră** înseamnă - animal
- trecere de pietoni
- colorat în dungi

• Alege două dintre aceste cuvinte și alcătuește enunțuri în care să aibă sensuri diferite.

---

5 Alcătuește enunțuri în care cuvintele date să aibă înțelesuri diferite:

✓ mine

✓ vin

✓ sol

✓ par

✓ acele

---

3 Pentru a obține cuvinte diferite ca înțeles, adaugă câte o literă:

• la începutul cuvântului

• la sfârșitul cuvântului

• în interiorul cuvântului

top → stop

arde → ardei

albastru → alabastru

oaste → _____

zări → _____

tainic → _____

caldă → _____

curs → _____

line → _____

colind → _____

regi → _____

oferă → _____

coală → _____

alun → _____

lună → _____

4 În fiecare caz, încercuiește cuvântul potrivit.

- Lacul Bucura este cel mai mare lac **glacial / glaci** din România.
- La întrebarea Mariei, Alex a răspuns pe un ton **glacial / glaci**.
- **Pronumele / prenumele** este o parte de vorbire.
- **Pronumele / prenumele** colegei mele este un nume de floare.
- Tatăl lui Horea a fost **investit / investit** în funcția de președinte al organizației.
- Pictorul a **investit / investit** multă pasiune în acest tablou.
- Fiind un elev **eminent / iminent**, Claudiu a luat multe premii.
- Valul uriaș era **eminent / iminent** după producerea cutremurului.
- Marcu i-a făcut un **complement / compliment** colegei sale.
- Partea de propoziție care determină un verb se numește **complement / compliment**.

5 Completează enunțurile cu ajutorul cuvintelor din lista dată:

Am citit un _____ de Mihail Sadoveanu.

Ion Creangă este _____ din Humulești.

La istorie, elevii au fost verificați _____.

A fost premiat cel mai _____ desen.

S-a pregătit mult pentru acest _____.

În _____ era trecută ora de matematică.

Profesorul i-a vorbit pe un ton _____.

Pe plan _____, se considera un om împlinit.

text
test
orar
oral
originar
original
familiar
familial

6 Formulează câte un enunț cu următoarele cuvinte:

a) albastru _____

b) alabastru _____

c) oral _____

d) orar _____

e) aliniat _____

f) alineat _____

g) a evita _____

h) a ezita _____

SĂ SCRIEM CORECT!

„într-una” și „întruna” (totdeauna, mereu)

1 Citește enunțurile și încercuiește „într-una” și „întruna”.

- Am fost la teatru cu prietenii mei într-una dintre zile.
- Ningeă întruna cu fulgi mari și pufoși.
- Într-una dintre cărți am citit despre vulcani.
- Maria ascultă întruna cântecul ei preferat.
- Bunica împletește întruna ciorapi pentru nepoței.
- Într-una dintre încăperi era un tablou frumos.

2 Completează cu exemple potrivite:

	dintre case		vorbește	
într-una	_____	_____	_____	întruna
	_____	_____	_____	
	_____	_____	_____	
	_____	_____	_____	
	_____	_____	_____	
	_____	_____	_____	
	_____	_____	_____	
	_____	_____	_____	

3 Încercuiește forma corectă.

- Am intrat **într-una** / întruna dintre încăperile castelului.
- **Într-una** / Întruna dintre nopți am avut un vis ciudat.
- Valurile mării izbesc **într-una** / întruna țărmlul.
- Vântul bătea **într-una** / întruna cu putere.
- Bunicii dau **într-una** / întruna sfaturi bune nepoților.
- Ploua **într-una** / întruna cu picuri mici și reci.
- Comoara se ascundea **într-una** / întruna dintre lăzi.

4 Completează cu „într-una” și „întruna”.

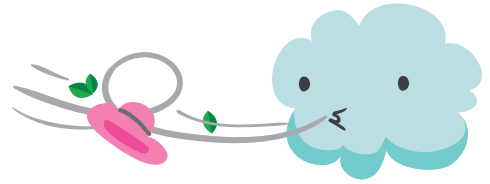
Furnica alerga _____ după hrană. _____ din zile, sosi la ea greierele.

A rugat-o _____ să-i împrumute ceva de mâncare. Degeaba însă, furnica îi întoarse spatele și intră _____ dintre odăile sale. De atunci, greierele suspină _____.

SĂ SCRIEM CORECT!

„v-a” și „va”

1 Citește enunțurile și încercuiește „v-a” și „va”.

- Vremea se va schimba față de zilele trecute.
- Doamna învățătoare v-a explicat ce dezastre poate produce focul.
- La serbarea clasei noastre va veni multă lume.
- — V-a felicitat pentru inițiativa voastră?
- — Va trebui să fiți foarte precauți!
- — V-a spus cineva câte pagini va avea revista?

2 Observă și continuă.

(vă) a explicat → v-a explicat

(vă) a ajutat → _____

(vă) a invitat → _____

(vă) a așteptat → _____

(vă) a scris → _____

(vă) a dăruit → _____

(vă) a felicitat → _____

(vă) a încurajat → _____

3 Completează cu exemple potrivite.

impresionat

v-a	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____

veni

va	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____

4 Încercuiește varianta corectă.

- Cred că **v-a** / **va** plăcut spectacolul la care **v-a** / **va** invitat Mircea.
- Anca **v-a** / **va** pleca în vacanță la bunici și nu **v-a** / **va** nesocoti sfaturile mamei sale.
- **V-a** / **Va** promis că nu **v-a** / **va** mai veni cu temele nescrise.
- **V-a** / **Va** spus că **v-a** / **va** petrece câteva zile cu noi, dacă nu vă deranjează.
- **V-a** / **Va** asculta ce-i **v-a** / **va** spune prietena sa.
- **V-a** / **Va** anunțat că **v-a** / **va** veni mâine dacă **v-a** / **va** reuși.

5 Completează cu „v-a” și „va”.

Vremea se _____ schimba. Dacă alaltăieri soarele _____ arătat puțină bunăvoință, iar ploaia _____ stropit ușor, de azi timpul frumos _____ pune stăpânire peste întreaga țară. Toată săptămâna trecută, vântul _____ făcut să vă încheiați la haină. De acum nu _____ mai fi nevoie. Temperatura _____ crește simțitor și nu _____ mai fi strop de ploaie.

6 Alcătuieste câte două enunțuri cu:

- va

- v-a

- va și v-a

---

7 Transcrie corect textul.

În fiecare an, Marinela sa dus în vacanță la bunici. Toate iau părut diferite, de fiecare dată. Mărul din livadă nu iera așa cum la lăsat anul trecut. Coroana parcă i sa rărit. Căsuța bunicilor parcă sa micșorat sau nu mai i se pare? Și bunici parcă sau făcut mai mici. Și cu grivei sa întâmplat ceva. Blana ia încărunțit. Oare la atins bătrânețea?

Marinela ie tot mai mirată.

- Ce sa întâmplat cu toate? la întrebat fetița nedumerită pe bunicul.
- Timpul nea lăsat urme, ia raspuns acesta.

SĂ SCRIEM CORECT!

„v-ar” și „var”
„v-au, v-am, v-ați”

- 1 Citește enunțurile și încercuiește „v-ar” și „var”.
- Tulpinile pomilor din livadă au fost date cu var.
  - Radu v-ar explica motivele întârzierii sale, dacă l-ați asculta.
  - Nu știu dacă v-ar crede ce le veți spune.
  - Nenea Mihai a cumpărat mai mulți saci cu var.
  - Maria v-ar povesti ce i s-a întâmplat când a fost la mare.

2 Observă și continuă.

(vă) ar pregăti → v-ar pregăti

(vă) au rugat → v-au rugat

(vă) ar oferi → _____

(vă) au iertat → _____

(vă) ar aplauda → _____

(vă) au căutat → _____

(vă) ar povesti → _____

(vă) au premiat → _____

(vă) am văzut → v-am văzut

(vă) ați întors → v-ați întors

(vă) am căutat → _____

(vă) ați jucat → _____

(vă) am sfătuit → _____

(vă) ați împrietenit → _____

(vă) am privit → _____

(vă) ați coborât → _____

3 Completează cu exemple potrivite.

plăcea

v-ar	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____

nestins

var	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____

4 Încercuiește forma corectă.

- Cred că **v-ar / var** prinde bine o pauză.
- Câinele lui Mircea a sărit într-o groapă cu **v-ar / var**.
- — **V-ar / Var** impresiona să știți că piticii au cărat toată ziua saci cu **v-ar / var**?
- — **V-ar / Var** plăcea să dați casa cu **v-ar / var**?

5 Alcătuieste câte două enunțuri cu:
v-ar

---

var

---

v-ar și var

---

v-au

---

v-am

---

v-ați

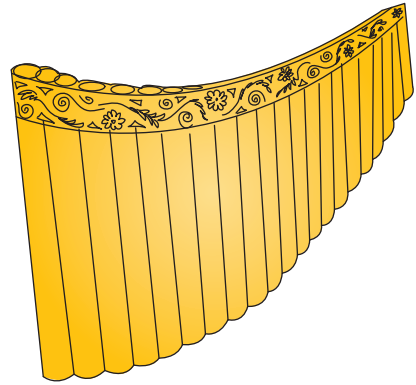
6 Completează cu ortogramele și cuvintele potrivite.

- _____ pleca de dimineață de acasă și se _____ întoarce atunci când își _____ termina lucrarea.
- _____ fi plăcut dacă ați fi venit cu noi în excursie.
- _____ fi trebuit mult timp până _____ fi hotărât unde să mergeți.
- _____ impresionat munții înalți acoperiți cu păduri?
- _____ atenționat să nu vă apropiați de cușca leului că _____ putea mușca.
- _____ convins că Victor a spus adevărul?
- Spectacolul a fost reușit și spectatorii _____ aplaudat minute în șir.
- _____ supărat când _____ certat pentru că nu ați fost atenți la traversarea străzii.

SĂ SCRIEM CORECT!

„n-ai” și „nai”

- 1 Citește enunțurile și încercuiește „n-ai” și „nai”.
- Vom asculta mai multe melodii cântate la nai.
  - — N-ai știut cum să rezolvi acea problemă?
  - — Dan, n-ai terminat de scris compunerea?
  - Mama mi-a promis că o să-mi cumpere un nai.
  - — N-ai vrea să cânti și tu la nai?
  - — N-ai auzit ce sunete minunate scoate acest nai?

- 2 Observă și continuă.

nu ai mâncat → n-ai mâncat

nu ai sosit → _____

nu ai reușit → _____

nu ai cântat → _____

nu ai povestit → _____

nu ai alergat → _____

- 3 Completează cu exemple potrivite.

obosit

n-ai	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

vechi

nai	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

- 4 Încercuiește forma corectă.

- **N-ai / Nai** găsit exemplul cel mai potrivit.
- Am cumpărat un **n-ai / nai** din os.
- Te-am așteptat, dar **n-ai / nai** venit în parc.
- Să știi că cânta la **n-ai / nai** este o artă.
- **N-ai / Nai** ascultat melodia pe care am cântat-o la **n-ai / nai**.

- 5 Alcătuieste câte un enunț cu:

n-ai

_____

nai

_____

n-ai și nai

_____

SĂ SCRIEM CORECT!

„m-ai” și „mai”

1 Citește enunțurile și încercuiește „m-ai” și „mai”.

- M-ai întâmpinat cu multă bucurie.
- Doar câteva pagini mai am de citit din cartea pe care mi-a împrumutat-o Andrei.
- — De ce m-ai trezit așa de dimineață, mamă?
- Luna mai este luna florilor.
- M-ai dus prin pădurea întunecoasă până la stejarul cel mai bătrân.
- — M-ai văzut când m-am urcat în cel mai înalt cireș?

2 Observă și continuă.

(mă) ai încurajat → m-ai încurajat → încurajatu-m-ai

(mă) ai lăudat → _____ → _____

(mă) ai ascultat → _____ → _____

(mă) ai întrebat → _____ → _____

3 Completează cu exemple potrivite.

impresionat

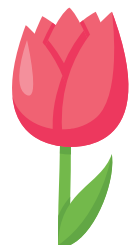
m-ai	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

târziu

mai	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

4 Încercuiește forma corectă.

- Nu **m-ai** / **mai** observat când am apărut.
- Roxana este **m-ai** / **mai** înaltă decât prietena ei.
- **M-ai** / **Mai** trebuie să exersezi până reușești să execuți corect acest element.
- Lalelele înfloresc în luna **m-ai** / **mai**.
- **M-ai** / **Mai** sunat **m-ai** / **mai** devreme decât am stabilit.
- **M-ai** / **Mai** chemat la râu când soarele **mai** / **m-ai** era încă pe cer.

5 Alcătuieste câte un enunț cu:

m-ai

---

mai

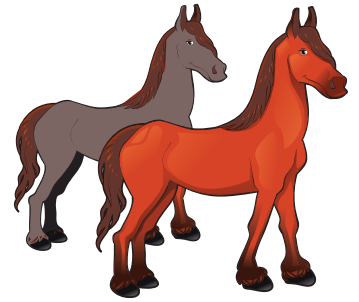
---

m-ai și mai

SĂ SCRIEM CORECT!

„c-ai” și „cai”

- 1 Citește enunțurile și încercuiește „c-ai” și „cai”.
- Mă bucur c-ai câștigat acel concurs.
  - Am fost în vizită la o herghelie de cai.
  - Trăsura este trasă de doi cai albi.
  - Ți-am cumpărat o minge pentru c-ai fost ascultător.
  - Cred c-ai fi putut să participi și tu la concursul de sărituri cu cai.
  - Nu te apropia prea mult de cai, c-ai văzut ce a pățit Alexandru.

- 2 Observă și continuă.

(că) ai adus → c-ai adus

(că) ai văzut → _____

(că) ai citit → _____

(că) ai strigat → _____

(că) ai plecat → _____

(că) ai dăruit → _____

- 3 Completează cu exemple potrivite.

		privit
c-ai	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

		albi
cai	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

- 4 Încercuiește forma corectă.

- Mă bucur **c-ai / cai** venit să ne ajuți, Maria!
- Ți-am cumpărat o carte, pentru **c-ai / cai** fost cuminte.
- Pe câmpul din apropierea pădurii pasc trei **c-ai / cai**.
- Bunicul are doi **c-ai / cai** negri.

- 5 Completează cu „c-ai” și „cai”.

Bunicul meu are patru _____ mari și frumoși.

Nu te apropia de apă, _____ văzut ce-a pățit Mircea.

Știam _____ să pleci devreme la târg cu cei doi _____ albi.

Pentru _____ fost ascultător te voi duce la o herghelie de _____.

- 6 Alcătuieste câte un enunț cu:

c-ai

cai

c-ai și cai

SĂ SCRIEM CORECT!

„că-i” și „căi”

- 1 Citește enunțurile și încercuiește „că-i” și „căi”.
- O iubește pe bunica lui, pentru că-i vorbește întotdeauna blând.
  - Vulpea a ajuns pe căi lăturalnice la adăpostul găinilor.
  - Cred că-i o idee foarte bună să plecăm imediat de aici.
  - Am urcat pe căi întortocheate până la cabană.
  - Știu că-i era tare milă de bietul iepuraș.
  - Pădurarul ne-a dus pe alte căi la drumul cel bun.

- 2 Observă și continuă.

	(este)	(este)
(că) îi ajunge → că-i ajunge	(că) îi trist → că-i trist	(că) îi un vultur → că-i un vultur
(că) îi cheamă → _____	(că) îi... → _____	(că) îi ... → _____
(că) îi trebuie → _____	(că) îi... → _____	(că) îi... → _____

- 3 Completează cu exemple potrivite.

adăpostește

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

necunoscute

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- 4 Încercuiește forma corectă.

- Victor merge la baschet pentru **că-i / căi** place.
- Corina și Anca au rătăcit toată ziua pe **că-i / căi** neștiute.
- Au simțit **că-i / căi** dor picioarele și s-au așezat la umbra unui copac bătrân.
- Toți cei care îl cunosc spun **că-i / căi** perseverent și harnic.
- A mers întreaga zi pe **că-i / căi** necirculate.

- 5 Completează cu „că-i” și „căi”.

Mihaela îi spune colegei sale:

— Știi _____ periculos pentru organism să mănânci multe dulciuri?

— Da, știu. Și mama mi-a spus _____ mare pericol și pentru dinți. Dar mănânc dulciuri pentru că-mi plac.

— Dar există și alte _____ prin care să-ți stăpânești poftele. Mănâncă fructe, _____ sănătos!

- 6 Alcătuieste câte un enunț cu:

că-i

căi

că-i și căi

SĂ SCRIEM CORECT!

„ce-l”, „cel”, „ce-a”, „cea”, „ce-i”, „cei”

1 Citește enunțurile și încercuiește „ce-l”, „cel”, „ce-a”, „cea”, „ce-i” și „cei”.

- El este cel care m-a ajutat să ies din apa rece a lacului.
- Mihnea știa ce-l așteaptă după năzdrăvănia pe care am făcut-o.
- Ioana este cea care sare întotdeauna în ajutorul celorlalți.
- Nucii cei bătrâni au rămas cu ramurile goale.
- — De ce-a privit Corina cu atâta admirație tabloul?
- — Ce-i întrebați pe cei care au venit cu voi?

2 Completează cu exemple potrivite.

interesează

ce-l	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

cuminte

cel	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

învățat

ce-a	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

isteață

cea	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

așteaptă

ce-i	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

harnici

cei	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____
	→	_____

3 Încercuiește forma corectă.

- Iedul **ce-l / cel** mare a deschis lupului ușa.
- Fata **ce-a / cea** mică a împăratului era **ce-a / cea** mai frumoasă.
- Gândul **ce-l / cel** preocupa era să devină campion.
- Am fost surprins de **ce-a / cea** reușit să facă.
- Comoara **ce-l / cel** interesa se afla în **ce-l / cel** mai îndepărtat ținut.
- — **Ce-i / Cei** de făcut cu **ce-i / cei** care nu spun adevărul?
- Aceștia sunt **ce-i / cei ce-i / cei** necăjeau pe prietenii mei.

4 Alcătuieste câte două enunțuri cu:

ce-l

---

cel

---

ce-a

---

cea

---

ce-i

---

cei

---

5 Transcrie corect enunțurile.

- Luna cea trecut a fost luna m-ai, luna cea mai ploioasă.

- Rățușca ce-a urâtă sa rătăcit prin pădurea ce-a deasă.

- Omul cel aștepta nu era tatăl ei, dar nici ce-l care o crescuse.

- Ștefan ce-l Mare ia învins pe turci, ce-i mai aprigi dușmani.

- Mulți dintre ce-i ce au plecat la luptă, nu sau m-ai întors.

SĂ SCRIEM CORECT!

„s-ar” și „sar”

- 1 Citește enunțurile și încercuiește „s-ar” și „sar”.
  - Sar din cireș și alerg spre casă.
  - S-ar duce la joacă, dar nu și-a terminat temele.
  - Ioana și Viorica sar coarda în curtea școlii.
  - S-ar supăra foarte tare, dacă nu m-aș duce la el.
  - Dacă soarele s-ar arăta mai mult pe cer, zăpada s-ar topi mai repede.
  - Copiii sar de pe mal în apa limpede a lacului.
- 2 Completează cu exemple potrivite.

sparge

s-ar	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____

cu parașuta

sar	_____
	_____
	_____
	_____
	_____
	_____

- 3 Încercuiește forma corectă.
  - **S-ar / Sar** părea că totul ne este potrivit.
  - La nevoie, prietenii adevărați **s-ar / sar** să te ajute.
  - Marcu și Alexandru **s-ar / sar** la groapa cu nisip.
  - **S-ar / Sar** înțelege foarte bine amândoi.
  - Dacă **s-ar / sar** întâmpla ceva cu Mircea, **s-ar / sar** să-l ajut.
  - Dacă **s-ar / sar** gardul, **s-ar / sar** putea să mă lovesc.

- 4 Completează cu „s-ar” și „sar”.

Victor tocmai a terminat de citit o carte cu basme. Se gândește: „Ce _____ întâmpla dacă personajele negative _____ înțelege cu cele pozitive? Dacă Prâslea și Zmeul _____ face frați de cruce? Dacă Harap-Alb _____ împrieteni cu Spânul și _____ ajută? N-ar fi bine. În această situație aș vrea să _____ de la prima pagină a basmului la ultima.”

- 5 Alcătuieste câte două enunțuri cu:
s-ar

_____

sar

_____

s-ar și sar

_____

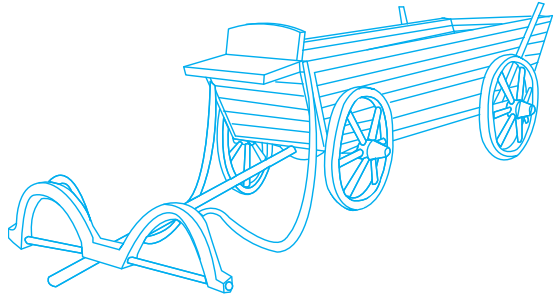
_____

SĂ SCRIEM CORECT!

„c-ar” și „car”

1 Citește enunțurile și încercuiește „c-ar” și „car”.

- Mi-a spus c-ar veni în excursie.
- Vulpea a aruncat toți peștii din car.
- Cred c-ar povesti frumos despre prietenul lui.
- În car s-au urcat nenea Gheorghe și vecinul lui.
- Sigur c-ar trebui să car eu sacoșă plină a bunicii.

2 Completează cu exemple potrivite.

putea

c-ar (că ar)	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____

sacul

car	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____

plin

car	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____
	→ _____

3 Completează cu „c-ar” și „car”.

- Au încărcat un _____ cu fân.
- La ora de educație fizică eu _____ sacul cu mingi.
- Poate _____ recunoaște ceea ce a făcut.
- Sunt convins _____ pricepe ce-i vei spune.
- Nu cred _____ merge prea departe cu acest _____.
- Cu banii strânși crede _____ putea cumpăra un _____ nou.
- Dacă ar fi fost lumină, poate _____ fi observat acel _____.

4 Alcătuieste câte un enunț cu:

c-ar

car

c-ar și car

5 Transcrie corect enunțurile.

- Mia spus că iar plăcea săi cumpăr s-au săi împrumut o casetă video.

- Sar putea ca ce-l mai bun săl ajute.

- Dacă sar sparge gheața neam uda toți.

SĂ SCRIEM CORECT!

„n-am”, „n-are”, „n-ați”, „n-au”

- 1** Citește enunțurile și încercuiește „n-am”, „n-are”, „n-ați”, „n-au”.
- Greierile n-are provizii pentru iarnă.
  - — N-are cine merge până acolo!
  - N-am mai prins așa iarnă grea.
  - — N-am mai văzut așa ceva!
  - — N-ați putea să mă ajutați să car sacul?
  - N-au răspuns corect la întrebare.
  - — N-au ascultat și ați văzut ce-au pățit!
  - — N-ați auzit cântecele ei minunate?

- 2** Observă și continuă.
- Nu am citit povestea aceasta. → • N-am citit povestea aceasta.
  - Nu am rezolvat corect problema. → _____
  - Nu am găsit obiectul pierdut. → _____
  - Nu are caietul de matematică. → • N-are caietul de matematică.
  - Nu are mult de lucru. → _____
  - Nu are o părere urâtă. → _____
  - Nu ați căutat degeaba. → • N-ați căutat degeaba.
  - • N-ați coborât la timp.
  - • N-ați așteptat sfârșitul filmului.
  - • N-au irosit timpul.
  - • N-au lăsat ferestrele deschise.
  - • N-au nicio idee.
-
- Nu au irosit timpul.
-
-

- 3** Realizează corespondența între ortograme și cuvinte.

carte	n-am	traversat
gândit	n-ați	minge
așteptat	n-au	jucării
culoare	n-are	ghicit

- 4** Alcătuieste câte două enunțuri cu:

n-am

---

n-are

---

n-ați

---

n-au
